

wemos
HEALTH UNLIMITED

35
YEARS

JAARRAPPORT 2016

19 april 2017

INHOUD

INLEIDING	3
HOOGTEPUNTEN 2016	4
THEMA'S	7
Schadelijke stoffen	7
Medicijnen	9
Duurzaam zorgpersoneel	10
Goed bestuur	11
Financiering voor gezondheid	13
CORPORATE COMMUNICATIE	14
FONDSENWERVING	15
WEMOS ALS KENNISMAKELAAR EN ONTWIKKELING VAN DIENSTEN	16
INTERNE ORGANISATIE	17
JAARREKENING	22
CONTROLEVERKLARING	32

INLEIDING

2016 was een bijzonder en dynamisch jaar voor Wemos. Wij namen afscheid van onze bestuurder. Anke Tijtsma besloot een nieuwe weg in te slaan en per 1 september Wemos te verruilen voor een masteropleiding. In de 13 jaar dat ze bij Wemos werkte en in het bijzonder in de laatste vijf jaar van haar directeurschap, is ze gezichtsbepalend geweest voor de koers die de organisatie heeft gekozen. Haar verdienste is onder andere het concept 'Grenzeloos Gezond' geweest dat het Wemos-gedachtegoed kernachtig samenvat. 'We zijn met elkaar verbonden door onze gezondheid', is een veelgehoorde uitspraak van Anke. Wat hier gebeurt, heeft invloed op mensen elders in de wereld, en andersom. En gezondheidsvraagstukken overschrijden de grenzen van afzonderlijke beleidsdomeinen; een mondiale aanpak vraagt om coherent beleid. De raad van toezicht en medewerkers zijn haar zeer erkentelijk voor al datgene wat zij voor Wemos heeft bereikt. Op haar drukbezochte afscheidsreceptie is hier uitvoerig bij stilgestaan.

Samen sta je sterk. Vanuit die gedachte heeft Wemos het initiatief genomen de 'Geneva Global Health Hub' op te richten: een digitaal en fysiek platform voor maatschappelijke organisaties om krachten te bundelen in de pleitbezorging. Daarnaast ging het Health Systems Advocacy Partnership van start, een vijfjarig programma waarbinnen wij onze lobby voor duurzaam zorgpersoneel, goed bestuur en financiering voor gezondheid voortzetten. Samen met Amref, Health Action International, ACHEST en het Ministerie van Buitenlandse Zaken zetten we ons in om gezondheidssystemen te versterken.

Op creatieve wijze bereiken we het publiek en politici om lobbydeuren te openen. In november lieten we vier parlementariërs een bijzondere test doen. We namen hun urine af om erachter te komen hoeveel hormoonverstorende stoffen zij in hun lichaam hebben. Het resultaat loog er niet om: alle vier hadden stoffen die hormoonverstorend zijn. Het consumentenprogramma Radar filmde hoe de politici ontgoocheld op de uitslag reageerden. Vier parlementariërs, vier Nederlandse burgers. Deze actie illustreert het onverminderde belang van het werk van Wemos: op een kritisch constructieve wijze ervoor zorgen dat onze beleidsmakers en politici hun verantwoordelijkheid nakomen voor beleid dat onze gezondheid beschermt.

Het verslagjaar was om nog een andere reden markant: Wemos werd 35 jaar. In de loop der jaren is er veel veranderd, maar ons hoofddoel is hetzelfde gebleven: pleiten voor gezondheid voor iedereen, overal in de wereld. Het komende jaar gaan we door met onze lobby voor beleid dat onze gezondheid wereldwijd beschermt. De raad van toezicht is alle medewerkers en partners van Wemos zeer erkentelijk voor wat in 2016 is bereikt.

Mr. E.J. (Ed) Rutters
Voorzitter raad van toezicht

JAAROVERZICHT

2016

PLEIDOOI NATIONALE GLOBAL HEALTH STRATEGY

In de publicatie *Ready for Change* van Partos pleitten we voor een nationale Global Health Strategy. In dit rapport, dat overhandigd is aan minister Ploumen, roepen we ministeries op om meer samen te werken en nationaal beleid beter af te stemmen op mondiale gezondheidsuitdagingen.

WEMOS & ONEWORLD

Met de acht afleveringen van de rubriek 'Gezond de wereld rond' in *OneWorld Magazine* maakten we jonge, kritische lezers bewust van het belang van een mondiale aanpak van gezondheidsvraagstukken. Mede dankzij deze serie kregen we meer volgers op social media.

VAN DEN HAAG TOT BRUSSEL

Ons pleidooi voor een kritische visie op nieuwe medicijnen en ethische medicijntesten brachten we onder de aandacht van Nederlandse en Europese politici. Zo nodigden we de kritische en invloedrijke Deense hoogleraar Peter Gøtzsche uit om te spreken in de Tweede Kamer.

MEDIA-AANDACHT HORMOONVERSTORENDE STOFFEN

Het consumentenprogramma *Radar* besteedde tweemaal aandacht aan ons pleidooi voor bescherming tegen hormoonverstorende stoffen, onder andere met medewerking van Kamerleden. Ook waren we te gast bij *1000 dagen plastic*, een online platform in *de Volkskrant*. Mede dankzij onze lobby hebben verschillende politieke partijen dit onderwerp opgenomen in hun verkiezingsprogramma's.

INITIATOR GENEVA GLOBAL HEALTH HUB

Wemos spande zich succesvol in voor het oprichten van een netwerk voor maatschappelijke organisaties, om samen te pleiten voor mondiale gezondheid. Wemos is voorzitter van de Hub, waarvan het secretariaat in Genève zit.

VERSTERKEN GEZONDHEIDSSYSTEMEN IN AFRIKA

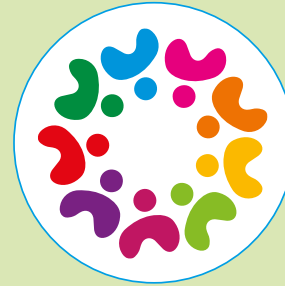
Als lid van het vijfjarig partnerschap richt Wemos zich op de zwakke plekken in Nederlands, Europees en mondiaal gezondheidsbeleid. Voorbeelden van onze partners Amref, HAI en ACHEST illustreren de impact in Kenia, Oeganda en Zambia.

SAMENWERKING ARTSEN

Wemos publiceerde samen met drie artsen in *Medisch Contact* een artikel over hormoonverstorende stoffen in medische hulpmiddelen, dat veel weerklank vond bij medisch specialisten.

BELEIDSRESULTATEN DRIEJARIG PROJECT HEALTH WORKERS FOR ALL

Samen met organisaties in acht Europese landen zorgden we voor beleidsaanbevelingen voor duurzaam beleid voor zorgpersoneel. Deze zijn opgenomen in het WHO-rapport *Joint Action Plan on Health Workforce Planning & Forecasting*.

EEN NIEUW UITERLIJK

We vernieuwden ons logo en onze huisstijl en lanceerden een nieuwe, aantrekkelijke website die helder laat zien wat we doen, bereiken en waar we voor staan. Ook waren we actieve bloggers, zowel op de website als in externe media.

WEMOS PLEIT VOOR GEZONDHEID WERELDWIJD

Gezondheid is een basisrecht voor iedereen, zoals vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Gezondheid staat niet op zich: het wordt mede bepaald door sociale en economische factoren. Zo staat het recht op gezondheid in verbinding met andere mensenrechten. Omdat het recht op gezondheid voor iedereen geldt, vraagt het om bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

Een gezonde wereld

Onze droom is een wereld waarin het recht op gezondheid wordt nageleefd. Dit is een wereld met sterke randvoorwaarden voor de bescherming en bevordering van gezondheid. Een wereld waarin de economische, infrastructurele, sociale en culturele voorwaarden voor een gezond leven in orde zijn.

Wie beslist over onze gezondheid?

Veel verschillende partijen zijn actief bezig met mondiale gezondheid, en de invloed van multinationale bedrijven en andere private actoren op het beleid neemt toe. Hierin ziet Wemos een gevaar, omdat bedrijven hun eigen belangen hebben die haaks kunnen staan op het belang van volksgezondheid. Er is te weinig regie; de rol en invloed van de Wereldgezondheidsorganisatie staan onder druk. Door de groeiende invloed van commerciële belangen en het gebrek aan regie zijn overheden onvoldoende in staat om het recht op gezondheid te beschermen.

Kritisch constructief

Wij kijken kritisch constructief naar de rol en acties van overheden en internationale organisaties, signaleren problemen en dragen oplossingen aan. Wij identificeren beleid dat onze gezondheid onvoldoende beschermt en tonen aan dat dit anders kan en moet. Dit doen we samen met onderzoekers van kennisinstituten, medisch specialisten, beleidsmakers, politici, partnerorganisaties en individuen die werken op het gebied van mondiale gezondheid. Kennis is onze kracht: we baseren ons op onderzoek.

THEMA'S

Wemos heeft zich in 2016 hard gemaakt voor de essentiële beleidsthema's van deze tijd:

- Beschermende maatregelen tegen schadelijke stoffen;
- Ontwikkeling en markttoelating alleen van medicijnen die echt nodig zijn;
- Duurzaam zorgpersoneel;
- Goed bestuur voor volksgezondheid;
- Samenhang tussen beleidsterreinen, waarbij volksgezondheid zwaarder weegt dan politieke en commerciële belangen;
- Toereikende financiering voor volksgezondheid, hier en elders in de wereld.

SCHADELIJKE STOFFEN

Wemos wil dat de Europese Unie hormoonverstorende stoffen uitbant en dat de Nederlandse overheid op nationaal niveau maatregelen treft voor de bescherming van de volksgezondheid. In 2016 zetten we belangrijke stappen in deze richting. We kunnen nu constateren dat het gezondheidsbelang in de discussie over hormoonverstoorders echt geland is bij Nederlandse politici. Nu de maatregelen nog.

Voor de ogen, in de oren

Met ons werk tegen schadelijke stoffen stonden we het hele jaar door op de radar van televisie en radio:

- In februari was pleitbezorger Annelies den Boer te gast bij het zeer goed bekeken consumentenprogramma *Radar*. In de uitzending werden vijf populaire voedselproducten getest op de aanwezigheid van BPA; in vier hiervan werd BPA aangetroffen. Conclusie? De Nederlandse overheid zou het voorbeeld van Frankrijk moeten nemen en beschermende maatregelen moeten nemen.
- In september nam Annelies den Boer deel aan het online programma *1000 dagen plastic* van programmamaker Bahram Sadeghi die voor *de Volkskrant* plastic vanuit meerdere invalshoeken bestudeerde. Annelies werd uitgenodigd om te vertellen over de gevaren van hormoonverstorende stoffen – die in sommige plastic voorwerpen voorkomen – voor de gezondheid. De video was te zien op de speciale themapagina van *de Volkskrant* en werd breed gedeeld op sociale media.

- Het radioprogramma *EenVandaag* interviewde Annelies den Boer eind september over gezondheidsschade door hormoonverstorende stoffen. Er is steeds meer bewijs dat de stoffen een rol spelen in de toenemende onvruchtbaarheid en geslachtsafwijkingen bij mannen. In het interview pleit Annelies voor een verbod op BPA en een nationaal plan. *'Landen als Denemarken hebben al een nationaal plan. De toename van hormoongerelateerde aandoeningen in Nederland, zoals borst- en zaadbalkanker, is voldoende reden om dit goede voorbeeld te volgen.'*
- In november waren we voor een tweede keer te zien in *Radar*. Met het IVM (VU) testten we de urine van vier Nederlandse Kamerleden op de aanwezigheid van BPA en ftalaten. In de uitzending gaf Annelies de uitslag aan de Kamerleden: allen hadden deze stoffen in hun lichaam. De Kamerleden waren geschokt en gaven aan achter ons pleidooi voor beschermende maatregelen en een nationaal plan te staan. Anne-Marie Mineur (SP): 'Het is aangetroffen in mijn urine, en ik denk dat ik vrij gezond leef, maar niet gezond genoeg, blijikbaar. Het is er gewoon, en ik neem het op. Ja, ik vind dit niet leuk om te horen.'

Bijeenkomsten en publicaties

- In het blad *Medisch Contact* deden we, samen met drie artsen, een oproep aan artsen om actief op te treden voor medische hulpmiddelen zonder BPA en andere hormoonverstorende stoffen. Ondanks aangekondigde overheidsmaatregelen om blootstelling aan BPA terug te dringen (bij baby's, kinderen en jongeren), is meer actie vereist, zoals investeren in onderzoek naar veilige alternatieven. Dankzij deze samenwerking voelt Wemos zich gesteund door medici die ook bezorgd zijn over de risico's van hormoonverstorende stoffen in medische hulpmiddelen.
- In juni organiseerden we met Health and Environment Alliance (HEAL) een seminar in Brussel over nationale en Europese beschermende maatregelen tegen hormoonverstorende stoffen. Het seminar was bedoeld voor vertegenwoordigers van EU-lidstaten en werd gesteund door WHO Europe. Verder kwam het op een cruciaal moment: op 15 juni presenteerde de Europese Commissie criteria voor de identificering van pesticiden en biociden.
- In juni 2016 publiceerden Wemos, PAN Europe en WECF het rapport *'Measures against endocrine disrupting chemicals. The example of Denmark, Sweden and France'*. Dit rapport is een analyse van de maatregelen die Denemarken, Zweden en Frankrijk nemen tegen hormoonverstorende stoffen. Onder de maatregelen vallen voorlichting aan zwangere vrouwen, biomonitoring en een verbod op BPA in voedselcontactmaterialen. Wemos ziet deze landen als het goede voorbeeld als het gaat om de bescherming van de volksgezondheid tegen gezondheidsschade door stoffen zoals BPA, pesticiden en parabenen. Het rapport laat zien dat goed beleid mogelijk is; Nederland zou daarom ook een strategie en beleid moeten hebben.

Plannen 2017

Op het thema schadelijke stoffen blijven we in 2017 in de media en bij beleidsmakers aandringen op maatregelen tegen hormoonverstorende stoffen die de volksgezondheid bedreigen.

Annelies den Boer met programmamaker Bahram Sadeghi in 1000 dagen plastic van de Volkskrant.

MEDICIJNEN

Ook in 2016 pleitten we voor ethisch testen van medicijnen. Onze publiciteit over misstanden bij klinische medicijntesten trok de aandacht van pers, politici en beleidsmakers. Daarnaast voerden we lobby zodat alleen medicijnen met toegevoegde therapeutische waarde toegelaten worden tot de Europese markt.

Medicijntesten in Egypte: onethisch en onveilig

Met de organisaties SOMO en Public Eye (voorheen: Déclaration de Berne) publiceerde Wemos het rapport *'Industry-sponsored clinical drug trials in Egypt: Ethical questions in a challenging context'*. Met dit rapport wilden we de aandacht van overheden vestigen op misstanden bij klinische medicijntesten. Hieruit blijkt dat bij

medicijntesten van internationale farmaceutische bedrijven in Egypte ethische richtlijnen en de rechten van proefpersonen onvoldoende worden gewaarborgd. Ook toont het rapport aan dat veel geneesmiddelen die worden getest op Egyptische proefpersonen onbetaalbaar zijn voor de meeste Egyptenaren op het moment dat ze op de markt komen.

Het rapport kreeg aandacht in Nederlandse en internationale media. *Follow the Money* kopte naar aanleiding van ons rapport: 'Hoe big farma Russische roulette speelt met Egyptische kankerpatiënten'. Daarnaast werd het opgemerkt door politici en beleidsmakers. Op initiatief van Wemos organiseerde een Europarlementariër een bijeenkomst in het Europees Parlement waar Wemos in discussie ging met het Europees Medicijn Agentschap en de Europese Commissie over de bescherming van proefpersonen en het gebrek aan de toegevoegde waarde van medicijnen.

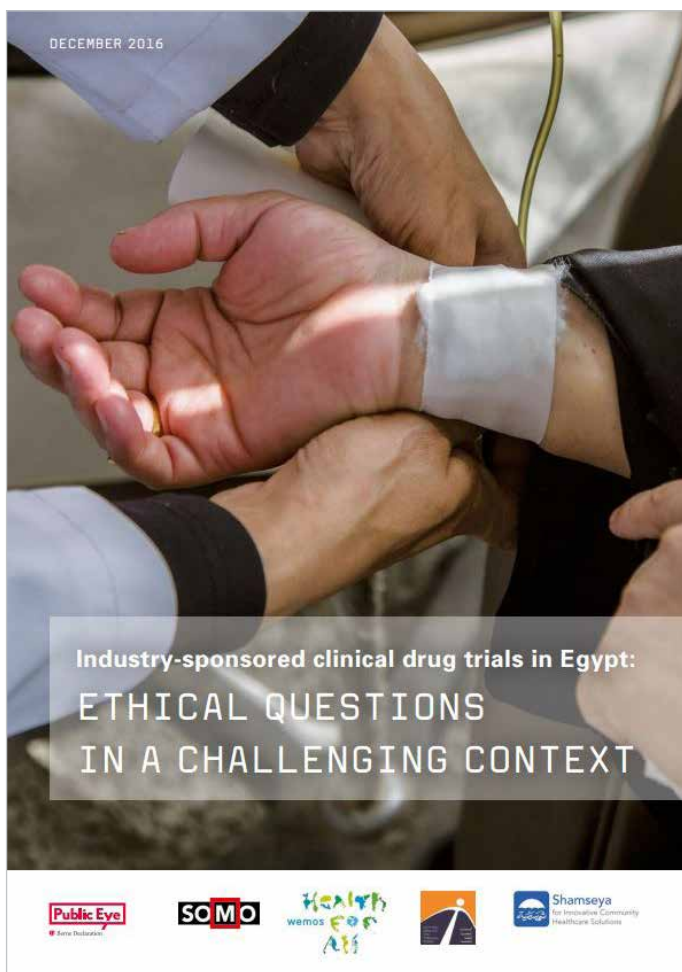
Toegevoegde waarde van medicijnen discussieonderwerp in de Tweede Kamer

In aanloop naar het geneesmiddelendebat op 13 april in de Tweede Kamer sprak de Deense internist, hoogleraar en onderzoeker Peter Gøtzsche op uitnodiging van Wemos in de Tweede Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De politieke partijen CDA, PvdA, GroenLinks, VVD en SP waren aanwezig. Gøtzsche roept op tot een systeemverandering: de samenleving moet streven naar onafhankelijke, publiek gefinancierde klinische testen.

Plannen 2017

Met behulp van private financiering blijven we werken op het thema Medicijnen, waarbij we door middel van onderzoeksrapporten onze lobby voor eerlijke medicijnen kracht bijzetten.

Samen met SOMO en Public Eye publiceerde Wemos een kritisch rapport over misstanden bij klinische medicijntesten in Egypte.

DUURZAAM ZORGPERSONEEL

Wereldwijd is Wemos een van de belangrijkste pleitbezorgers voor toegang tot gezondheidsdiensten en medicijnen. In 2016 hebben we bereikt dat de WHO het maatschappelijk middenveld als belangrijke partner erkent om te komen tot beleid voor duurzaam zorgpersoneel. Voorbeelden van onze Oegandese, Keniaanse en Zambiaanse partners van het Health Systems Advocacy Partnership versterken onze lobby, want alle drie landen kampen met een groot tekort aan zorgpersoneel, vooral op het platteland. Pleitbezorger Linda Mans: 'Wat landen nodig hebben is een nationale gezondheidsstrategie die gebaseerd is op de zorgbehoefte van de bevolking. Daarbij hebben zij uiteraard ook voldoende binnen- en buitenlandse financiering nodig.'

Afronding groot Europees project

Van 2013 tot voorjaar 2016 coördineerde Wemos het Europese project Health Workers for All (HW4All), waaraan acht landen uit de Europese Unie meededen. Gedurende het project hebben we beleidsadviezen aangedragen voor het voeren van een duurzaam zorgpersoneelsbeleid wereldwijd – zowel op nationaal als EU-niveau. We brachten casestudies uit verschillende landen succesvol voor het voetlicht en organiseerden expertmeetings. Een internationale handtekeningactie met meer dan vierhonderd handtekeningen van maatschappelijke organisaties en betrokken individuen versterkte onze lobby. Belangrijk voor de voortgang van beleidsontwikkeling is dat het maatschappelijk middenveld betrokken blijft bij de implementatie van de WHO Gedragscode via de Working Group on Human Resources for Health van Medicus Mundi International. Ook is de werkgroep betrokken bij het tot stand komen van het implementatieplan van de UN Commission on Health Employment and Economic Growth (ComHEEG).

Belangrijkste lobbymomenten

- Bij de 138^e vergadering van de Executive Board van de WHO droeg pleitbezorger Linda Mans namens Medicus Mundi International (MMI) een statement voor over het belang van investeren in zorgpersoneel. 'Mondiale personeelstekorten zijn niet in een paar jaar tijd opgelost. Veel landen hebben prachtige

Tijdens de vergadering van de WHO pleit Linda Mans namens Medicus Mundi International voor meer investeringen in zorgpersoneel.

plannen, maar vaak schort het aan uitvoering vanwege gebrek aan technische capaciteit en financiering. Daar ligt een rol voor zowel ngo's als voor overheden. Het kader van het strategisch partnerschap Health Systems Advocacy Partnership biedt ons ruimte om daaraan een bijdrage te leveren.'

- Tijdens de 66^e vergadering van de Europese lidstaten van de WHO presenteerde Linda Mans een statement over duurzaam gezondheidspersoneel. Wemos nam het initiatief tot het statement dat namens MMI gepubliceerd en ondertekend werd door negen andere maatschappelijke organisaties. In het statement legde Linda de nadruk op het belang van sterke gezondheidssystemen en de bijdrage van lidstaten en hun nationale overheden.
- Linda Mans vertegenwoordigde Wemos bij de high-level meeting 'Health Employment and Economic Growth: from Recommendations to Action'. Zij verkondigde het standpunt van Wemos: *'Komen tot een eerlijk en duurzaam zorgpersoneelsbeleid is niet een kwestie van alleen investeren: het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.'*

Plannen 2017

Het komende jaar fungeert Wemos als 'watchdog' bij het implementeren van het internationale beleid dat in 2016 vastgesteld werd. Met bijdragen uit Oeganda, Kenia en Zambia blijft Wemos haar internationale lobby voeren. Daarbij willen we extra aandacht besteden aan migratie van zorgverleners.

GOED BESTUUR

Wemos pleit voor onafhankelijk en eerlijk beleid en bestuur van volksgezondheid op mondiaal niveau. In 2016 spanden we ons nationaal en internationaal succesvol in voor het verzorgingsprincipe (bescherming van volksgezondheid), beleidscoherentie (gezondheid deel van elk beleidsterrein) en het voorkomen van belangenverstremgeling (gezondheid heeft voorrang boven commerciële belangen).

'Nee' tegen commerciële belangen bij WHO

Wemos is bezorgd over de toenemende invloed van bedrijven op de besluitvorming van de WHO. We mengen ons in de discussie: tijdens de World Health Assembly van de WHO deelden we onze kritiek op het eerder voorgestelde Framework of Engagement with Non-State Actors (FENSA). Daarin is opgenomen dat bedrijven officiële relaties kunnen aangaan met de WHO. Pleitbezorger Mariska Meurs schreef in een blog:

'Om FENSA goed door te voeren en ongepaste invloed van private partijen te voorkomen, heeft de WHO werk aan de winkel. Er is voldoende menskracht en geld voor nodig. Medewerkers moeten getraind worden zodat ze weten hoe met belangenverstremgeling om te gaan en de vereisten op transparantie vragen van de WHO een kluit geld. Niet minder belangrijk: ook de stem van maatschappelijke organisaties moet meer gehoord worden, al hebben deze geen

Geneva Global Health Hub aan het werk.

kapitalen om in de WHO te investeren. FENSA kan een raamwerk bieden voor brede consultaties waaraan juist de kleinere ngo's deel kunnen nemen.'

Geneva Global Health Hub

De FENSA-discussie illustreert het belang van een platform waarop maatschappelijke organisaties hun krachten kunnen bundelen. Tot nu toe voeren belanghebbenden van commerciële partijen de discussies over mondiale gezondheid. Daarom nam Wemos het initiatief tot het oprichten van een internationaal netwerk van gelijkgestemde organisaties, de Geneva Global Health Hub. Dit netwerk is voor Wemos van strategisch belang voor het versterken van haar lobby nu als ook voor beleidsontwikkeling op lange termijn. Naast het uitwisselen van kennis willen de leden nieuwe initiatieven ontwikkelen om daadwerkelijk gehoord te worden bij belangrijke internationale onderhandelingen over global health-beleid. Wemos is voorzitter van de Hub, die een kantoor heeft in Genève als uitvalsbasis voor de lobby-activiteiten van deelnemende organisaties.

Global Health Strategy

'*Global Health Starts at Home*' heet het artikel waarin Wemos pleit voor het koppelen van Nederlands gezondheidsbeleid aan mondiale uitdagingen. Ook pleiten we voor meer samenwerking tussen de ministeries. Het artikel is opgenomen in de publicatie *Ready for Change* dat Partos in 2016 publiceerde.

We lieten ons ook horen over het belang van de WHO en het verhogen van de Nederlandse landenbijdrage. Zo namen we in september deel aan een discussiemiddag in het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT), waarin de IOB-evaluatie van de Nederlandse rol bij de WHO centraal stond. In een opinieartikel in *ViceVersa* noemde pleitbezorger Corinne Hinlopen de WHO 'een stiefkindje in het kabinetsbeleid'. Zij concludeert: *'Ik denk dat een Nederlandse strategie voor Global Health een uitstekend kader biedt om te bepalen welke Nederlandse acties nodig zijn om gezondheid wereldwijd te beschermen.'*

Naleving recht op gezondheid en gezonde leefomgeving

In een gezamenlijke bijdrage aan de Universal Periodic Review (UPR) van de Mensenrechtenraad (VN) deed Wemos samen met Milieudefensie en Stand Up For Your Rights! een beroep op de Raad om Nederland aan te spreken op onvoldoende naleving van de economische, sociale en culturele rechten, zoals deze gesteld zijn in internationale overeenkomsten voor mensenrechten. Vooral rechten die betrekking hebben op gezondheid en een gezonde leefomgeving moeten prioriteit krijgen in alle beleid.

Plannen 2017

Met de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017 in het verschiet, heeft Wemos haar handen vol om het onderwerp mondiale gezondheid op de politieke agenda te krijgen en te houden. In de aanloop naar de verkiezingen en daarna pleiten we ervoor dat global health opgenomen wordt in het ontwikkelingsbeleid.

FINANCIERING VOOR GEZONDHEID

Nederland draagt onder andere via zogenaamde Global Health Initiatives (GHI's), zoals Gavi – de Vaccine Alliance - en de Global Fund, bij aan de financiering van ziektebestrijdingsprogramma's in lage-inkomenslanden. Bij deze fondsen wordt sinds een aantal jaar beter dan voorheen rekening gehouden met duurzaamheid van resultaten en versterking van het gezondheidssysteem. Omdat er weinig recent onderzoek voorhanden is, stelde Wemos deze vragen aan Health Systems Advocacy-partners met eerstehands ervaring in de gezondheidszorg in Kenia, Oeganda en Zambia. In de antwoorden klonken naast positieve ook kritische geluiden door. Dit zette Wemos er eind 2016 toe om nieuw onderzoek te starten naar het gezondheidssysteem in de drie Afrikaanse landen.

Gavi en gezondheidssystemen

Wemos begeleidde in 2016 een stageonderzoek naar de investeringen van Gavi in de versterking van gezondheidssystemen in Kenia, Oeganda en Zambia. Gavi streeft naar betere, eerlijke vaccinatiedekking in lage-inkomenslanden en financiert programma's die gericht zijn op de versterking van het gezondheidssysteem. In de praktijk, zo bleek uit stageonderzoek, lijken deze programma's toch vooral gericht te zijn op het verhogen van de vaccinatiedekking.

Wereldbank en Civil Society Policy Forum

Door leningen, financieringsmechanismen en aanvullende fondsen is de Wereldbank een aanzienlijke speler in de gezondheidsfinanciering in lage-inkomenslanden. Wemos nam deel aan het Civil Society Policy Forum tijdens de jaarlijkse najaarsvergadering van de Wereldbank. We wilden weten hoe gezondheids-ngo's invloed kunnen hebben op het financieringsbeleid van de Wereldbank. We hebben contacten aangeknoopt met het Global Financing Facility (GFF), een onderdeel van de Wereldbank. Een veelbelovend initiatief, omdat de regierol bij de landen zelf wordt gelegd en het maatschappelijk middenveld er actief bij betrokken wordt. Binnen het Health Systems Advocacy-partnerschap wil Wemos deze theorie toetsen aan de hand van de praktijk. Dan kunnen we ook bepalen waarin wij onze rol als maatschappelijk organisatie kunnen of moeten opnemen.

Gezondheidsdiensten betaalbaar voor iedereen

'De WHO en de Wereldbank rapporteerden in 2015 met grote zorg dat zeker 400 miljoen mensen nog geen toegang hebben tot essentiële gezondheidsdiensten en dat 6% van de bevolking in lage- en middeninkomenslanden (verder) in extreme armoede gedreven wordt door hun uitgaven voor gezondheid,' schreef pleitbezorger Barbara Fienieg in een blog naar aanleiding van de Universal Health Coverage Day in december. Met het aannemen van de Sustainable Development Goals (SDGs) heeft ook het streven naar UHC (Universal Health Coverage) een nieuwe impuls gekregen.

Wemos heeft zich sinds december verbonden aan het opnieuw gelanceerde internationale Health Partnership voor UHC2030, als lid van Medicus Mundi International en als kritische meedenker op het thema financiering voor gezondheid.

Plannen 2017

In 2017 doet Wemos, in samenwerking met HSA-partners en onderzoeksinstituten, verder onderzoek naar de effecten van GHI's en nieuwe financieringsmechanismen op gezondheidssystemen om onze pleitbezorging inhoudelijk te verstevigen. Daarnaast nemen we de zorgen van HSA-partners mee in onze pleitbezorging bij de Nederlandse overheid en mondiale gremia, zoals de UHC2030.

CORPORATE COMMUNICATIE

Wemos is in Nederland en internationaal goed bekend binnen een relatief beperkte kring van partners, netwerken, medisch specialisten, beleidsmakers en politici, maar weinig bekend bij het grote publiek. In 2016 richtten we ons op het vergroten van onze naamsbekendheid en zichtbaarheid. Een stevigere achterban van 'supporters' komt ten goede van onze lobby. Omdat Wemos een aantal jaren weinig in communicatie had geïnvesteerd, hebben we in 2016 vooral gewerkt aan een goede basis waarvan uit we onze vleugels verder kunnen uitslaan.

Nieuwe huisstijl

De nieuwe Wemos-huisstijl die we in juni lanceerden, sluit nauw aan bij onze aangescherpte strategie: Wemos als een kritisch-constructieve pleitbezorger voor mondiale gezondheid. Ons uiterlijk is vernieuwd, doch herkenbaar gebleven. De nieuwe huisstijl, inclusief een aangepast logo en tagline, zet het mondiale perspectief in het middelpunt. Het logo heeft een atlas als beeldmerk, en de tagline is verleend aan het overkoepelende concept 'Health Unlimited' (Grenzeloos Gezond). De kleuren zijn licht aangepast van de vorige huisstijl, zodat de uitstraling helder en duidelijk is.

**Zijn er straks nog
antibiotica
die werken?**

K. van Wijk,
Deventer

In de rubriek 'Gezond de wereld rond' stelden OneWorld-lezers actuele vragen over mondiale gezondheid.

Nieuwe website

Wat voor de huisstijl geldt, geldt ook voor de website. De nieuwe, tweetalige (Nederlands en Engels) website presenteert Wemos als een actieve, doelgerichte organisatie met betrokken medewerkers die uitkomen voor hun mening. Nieuw ten opzichte van de oude website is de blog, waarin medewerkers – en soms ook externen uit ons netwerk – schrijven over actuele

onderwerpen. Aan bezoekerscijfers is te zien dat de nieuwe website goed aangeslagen is bij ons publiek: het bezoekersaantal schoot vorig jaar met ruim een kwart omhoog naar gemiddeld 4.500 unieke bezoekers per kwartaal.

Verbreding achterban

Om jonge, kritische Nederlanders te bereiken zijn we een samenwerking gestart met het multimediale platform OneWorld. In samenwerking met Wemos publiceerde OneWorld Magazine acht afleveringen van de rubriek 'Gezond de wereld rond'. De serie bezorgde ons zichtbaar meer volgers op sociale media – een teken dat nieuwe publieksgroepen ons gevonden hebben. In 2017 zetten we de samenwerking met OneWorld door met een focus op het Wemos-thema dat leeft onder de lezers, Medicijnen.

Sociale media

Sociale media zijn voor Wemos onmisbaar voor het bereiken van nieuwe publieksgroepen. We breiden onze achterban gestaag uit: eind 2016 hadden we 1.481 Twitter-volgers (vergeleken met 1.200 volgers eind 2015) en 656 likes op Facebook (eind 2015: 524 likes). Ook maakten we actiever dan voorheen gebruik van onze LinkedIn-pagina (237 volgers). Omdat we ook dit een nuttig online platform vinden om onze achterban te bereiken en te verbreden, zullen we in 2017 meer aandacht besteden aan LinkedIn.

Plannen 2017

Om de lobbydoelen van Wemos te ondersteunen, richten we in 2017 zowel onze projectcommunicatie als corporate communicatie op een strategische mediabenedering. Voor de profilering van Wemos maken we een corporate flyer en een korte (animatie)film en vernieuwen we het concept voor het jaarverslag.

FONDSENWERVING

In 2016 hebben we geïnvesteerd in een fondsenwervingsstrategie. Ook hebben we een start gemaakt met de profilering van de organisatie bij fondsen en subsidiegevers. We hebben nieuwe ingangen onderzocht en zijn begonnen met een aantal nieuwe trajecten. Sinds oktober heeft Wemos een fondsenwerfer in dienst, die de strategie zal voltooien en de uitvoering ervan zal coördineren.

Financieringsstrategie

In lijn met ons strategisch beleidsplan 2016-2020 'Gezondheid beschermen: een taak van iedereen', ligt de basis van de fondsenwervingsstrategie in diversifiëring van fondsen om in 2020 minder afhankelijk te zijn van slechts enkele financiers. Vanuit interessante partnerschappen bouwen we onze beleidsbeïnvloedingskracht uit en zijn we ook voor fondsen en subsidiegevers een interessante partner.

Nieuwe partners en projecten

Stichting Dioraphte maakte onze inspanningen mogelijk op ons pilotproject Pesticiden en op ons Eerlijke Medicijnenproject 2016. Daarnaast stelt de bijdrage van IDA Charity Foundation ons in staat onze pijlen te richten op de ethische ontwikkeling en markttoelating van alleen medicijnen die echt nodig zijn.

Ook dienden we in 2016 een aanvraag in bij de Europese Commissie (DEAR call) voor een vierjarig programma gericht op het verminderen van de gezondheidsongelijkheid. Deze is helaas afgewezen.

In oktober benaderde de Plastic Soup Foundation ons voor samenwerking op een nieuw project om de gezondheidsschade van microplastics terug te dringen; hiervoor dienen Wemos en Plastic Soup Foundation in 2017 een financieringsvoorstel in. In december hebben we samen met SOMO, een kenniscentrum dat kritisch, onafhankelijk de impact van multinationals onderzoekt, onze samenwerking geëvalueerd en nadere mogelijkheden verkend.

Afgesloten trajecten

Samen met de Nierstichting schreven we een plan voor een project over schadelijke stoffen in medisch hulpparaatuur. Doordat de Nierstichting haar prioriteiten verlegde, is het financieringsvoorstel voor dit project niet bij de VriendenLoterij ingediend. Ook verkenden we mogelijkheden voor het indienen van een eenmalige aanvraag bij de Nationale Postcode Loterij, maar we besloten dit plan voorlopig te laten wachten.

WEMOS ALS KENNISMAKELAAR EN ONTWIKKELING VAN DIENSTEN

In 2016 zijn we begonnen met het verkennen van een nieuwe rol als kennismakelaar. Zoals in ons meerjarig beleidsplan 2016-2020 opgenomen staat, willen we nagaan of we meer dan al het geval is een rol kunnen spelen als verbinder tussen wetenschap en politiek. Als tweede onderzoeken we of we diensten kunnen ontwikkelen voor (semi-)publieke organisaties.

Proefproject

In dit verband startten we een proef met de PA-Academie/Van Oort & Van Oort voor het ontwikkelen van een gezamenlijke internationale monitor gezondheidsbeleid. Hierin hoopten we de doelgroep van onze eerdere WHO-monitor – beleidsmakers, andere maatschappelijke organisaties en overige geïnteresseerden - te verbreden en de monitor inhoudelijk verder te ontwikkelen. In december is de proef afgerond. De werkwijze en inhoudelijke zwaartepunten van de twee organisaties verschillen te veel om op deze manier samen te werken. In 2017 gaan we bij het ontwikkelen van nieuwe thema's ons opnieuw oriënteren op onze mogelijke kennismakelaarsrol.

INTERNE ORGANISATIE

De interne organisatie heeft als doel de best mogelijke randvoorwaarden voor medewerkers te bieden.

STRATEGIEONTWIKKELING

In 2016 werkte Wemos aan het aanscherpen van haar strategie voor de komende jaren. Dit proces wordt in 2017 afgerond.

KWALITEITSBORGING EN PLANNING, MONITORING EN EVALUATIE

Wij maken gebruik van de methode 'outcome mapping' voor planning, monitoring en evaluatie. De monitoring vindt ieder kwartaal plaats.

Vanaf 2016 zijn we door ons strategisch partnerschap met het ministerie van Buitenlandse Zaken verplicht om volgens de International Aid Transparency Initiative (IATI)-standaard te rapporteren, een methode om de effectiviteit en efficiency in de ontwikkelingssector te vergroten.

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT EN ONTWIKKELING

Alle Wemos-medewerkers volgden een schrijftraining en een presentatietraining, gegeven door externe deskundigen.

HUISVESTING

De voorgenomen verhuizing in 2016 is verschoven naar 2017, omdat we er nog niet in zijn geslaagd passende werkruimte te vinden.

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Duurzaamheid in onze bedrijfsvoering is voor ons belangrijk; we gebruiken bij voorkeur milieuvriendelijke en duurzame producten.

Ons duurzaamheidsbeleid houdt in dat we:

- Rekeningen bij Triodos en ASN Bank hebben;
- Onze medewerkers ondergebracht hebben bij het Pensioenfonds voor Zorg en Welzijn (PZWF) dat in 2015 al voor de negende keer uitgeroepen werd tot het meest duurzame pensioenfonds;
- Bij voorkeur met de trein naar het buitenland reizen. De CO²-uitstoot bij vliegvluchten compenseren we bij Trees for All;
- Voorstander zijn van conference calls - bijvoorbeeld

via Skype – om zo weinig mogelijk te hoeven reizen;

- Het openbaar vervoer of de fiets gebruiken voor het woon-werkverkeer en bezoeken aan Nederlandse relaties;
- Zuinig omgaan met energie. We zetten lichten en computers uit als we het kantoor verlaten. Waar mogelijk zijn bewegingssensoren op de verlichting geïnstalleerd;
- Papierloze bestuurs-/raad van toezichtvergaderingen houden (sinds 2014);
- Een schoonmaakbedrijf hebben dat met ecologische producten werkt (sinds 2015);
- Zoveel mogelijk biologisch en fair trade koffie, thee en melk gebruiken;
- Tweezijdig kopiëren op papier met een FSC-keurmerk.

CBF-ERKENNING

Wemos is sinds 2010 houder van het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). In 2016 is het keurmerk vervangen door een nieuwe erkenningsregeling. Wemos heeft in 2016 de erkenning gekregen.

RISICOBEHEERSING

De risicoanalyse is aangescherpt in het nieuwe strategieplan 2016-2020. De belangrijkste aandachtspunten zijn nog steeds continuïteit in financiële en personele middelen en reputatiemanagement.

Continuïteit in financiële middelen

Wemos onderscheidt zich van andere non-profitorganisaties door haar strategische keuze voor beleidsbeïnvloeding. Dankzij aansluiting bij het nieuwe subsidiekader 2016-2020 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft Wemos een groot deel van haar financiering voor de komende jaren veiliggesteld. Voor het overige deel is contact gezocht met nieuwe financiers, waaronder private fondsen. Een grotere diversificatie van de financiering is wenselijk; hiervoor zijn plannen opgenomen in het nieuwe strategieplan.

Continuïteit in personele middelen

Medewerkers van Wemos zijn gedreven en betrokken. Hun persoonlijke drijfveren sluiten nauw aan bij de missie van Wemos. Omdat het team relatief klein is, lopen betrokken medewerkers verhoogd risico op overwerkt raken, met als gevolg langdurig ziekteverzuim. De werkdruk blijft een aandachtspunt bij het beoordelen van urenverantwoordingen en in functioneringsgesprekken. Omdat de meeste functies specialistische kennis vereisen en de inwerktijd van nieuwe medewerkers lang is, hecht Wemos veel belang aan medewerkers die lang bij de organisatie blijven. Arbeidsvoorwaarden en een open cultuur spelen daarbij een grote rol.

Reputatie

Wemos wordt gewaardeerd om haar expertise. Wemos controleert haar rapporten, artikelen, persberichten en andere uitingen nauwlettend op juistheid. Onjuiste of niet verifieerbare uitingen kunnen grote reputatie schade opleveren. Medewerkers moeten zich ervan bewust zijn dat de Wemos boodschap niet altijd bij iedereen welkom is en de medewerkers dienen altijd hoor-wederhoor toe te passen. In 2016 zijn er geen situaties geweest die de reputatie in gevaar hebben gebracht. De procedure voor publicaties en andere uitingen is in 2016 herzien, om de kans op reputatieschade nog verder te beperken.

DOELREALISATIE

De droom van Wemos is een wereld waarin het recht op gezondheid wordt nageleefd. Dit is een wereld met sterke randvoorwaarden voor de bescherming en bevordering van gezondheid. Een wereld waarin de economische, infrastructurele, sociale en culturele voorwaarden voor gezond leven in orde zijn.

Wemos werkte in 2016 aan de thema's 'Schadelijke stoffen', 'Eerlijke Medicijnen' en binnen het Health System Advocacy Partnership, aan de thema's 'Duurzaam zorgpersoneel', 'Goed Bestuur' en 'Financiering voor gezondheid'.

Wemos verantwoordt de gelden in de categorie doelstelling, die in dat betreffende jaar zijn uitgegeven voor de doelstelling.

Wemos monitort per kwartaal haar doelrealisatie via 'outcome mapping' voor planning, monitoring en evaluatie. Daarnaast rapporteert zij per kwartaal conform de IATI (International Aid Transparency Initiative) standaard voor het door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gesubsidieerde programma 'Health System Advocacy Partnership'. De programma's en thema's van Wemos in 2016 zijn in het jaarrapport uitgebreid weergegeven. In 2016 waren de belangrijkste resultaten van het werk van Wemos:

- Beleidsaanbevelingen voor duurzaam beleid voor zorgpersoneel (samen met organisaties in acht Europese landen);
- Oprichting van een netwerk voor maatschappelijke organisaties: Geneva Global Health Hub;
- Aandacht bij Nederlandse en Europese politici voor een kritische visie op nieuwe medicijnen en ethische medicijntesten;
- Ruime media-aandacht voor het pleidooi van Wemos voor bescherming tegen hormoonverstorende stoffen;
- Een nieuwe huisstijl en website.

Minder succesvol was Wemos met het proefproject ter verkenning van een nieuwe rol als kennismakelaar.

MEDEWERKERS

In 2016 is een medewerker (directeur) vertrokken en vervangen door een interim-directeur. Er zijn zes nieuwe medewerkers aangenomen: twee pleitbezorgers, een onderzoeker, een communicatiemedewerker, een fondsenwerver en een administratief secretariael medewerker. Ook hadden we twee stagiaires. Een van hen werd na afloop van de stage aangesteld als junior pleitbezorger.

Het aantal medewerkers per 31 december 2016 bedraagt 13 personen, ten opzichte van 8 personen per 31 december 2015. Het aantal fte's nam toe van 5,73 per 31 december 2015 tot 10,45 fte.

ZIEKTEVERZUIM

Ziekteverzuim, en vooral langdurig ziekteverzuim, vormt door het kleine personeelsbestand een groot risico voor de organisatie. Preventie en verzuimbegeleiding zijn dan ook een prioriteit voor de directeur. In 2016 was het verzuimpercentage 3,02 %, met als gemiddelde ziekteduur 3 dagen. Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015 (totaal verzuimpercentage 0,77%). De voornaamste reden was een langdurig verzuim van twee medewerkers.

GOVERNANCE

Stichting Wemos heeft sinds 2016 een bestuurder en een raad van toezicht. De rolverdeling tussen beiden is in de (nieuwe) statuten vastgelegd. De taak van de bestuurder is het besturen van de Stichting. Hiertoe behoort onder meer het opstellen, vaststellen en (doen) uitvoeren van een actueel beleidsplan, dat inzicht geeft in:

- De door de stichting te verrichten werkzaamheden ter verwezenlijking van haar doelstelling;
- De wijze van werving van inkomsten;
- Het beheer van het vermogen van de stichting en de besteding hiervan.

De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van de bestuurder en op de algemene gang van zaken binnen de stichting. Ook staan de toezichthouders de bestuurder met raad terzijde.

Specifieke taken van de raad van toezicht zijn:

- Benoeming, schorsing, ontslag van bestuurders;
- Jaarlijkse beoordeling van bestuurders;
- Aanstelling en ontslag van de accountant.

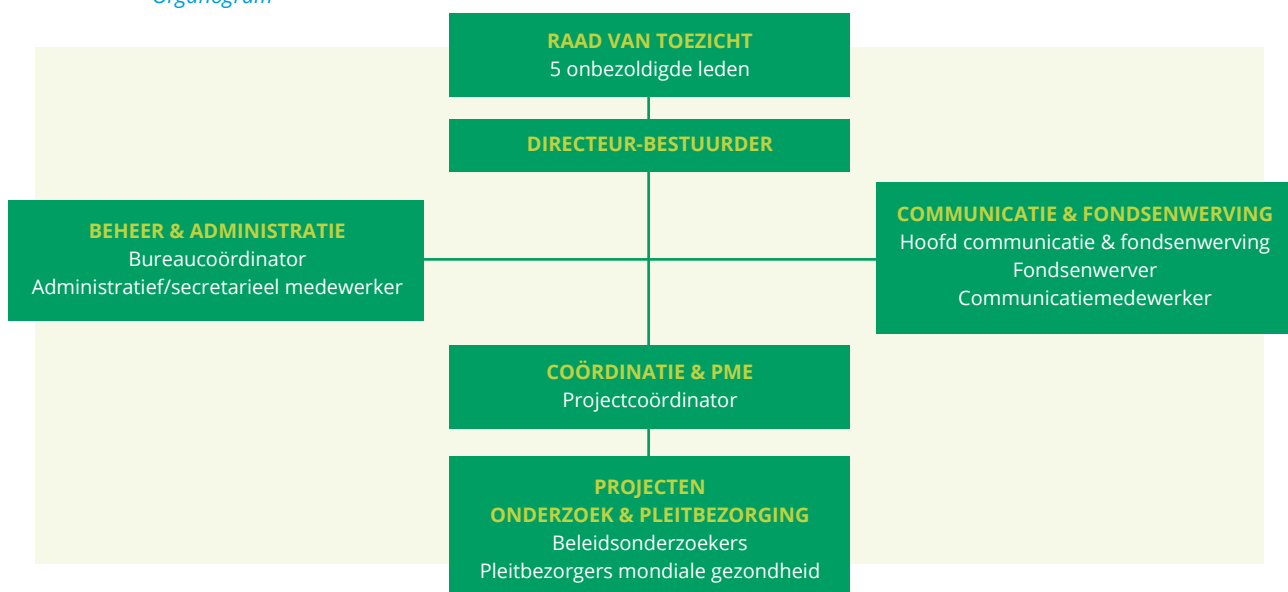
Voor onder meer de volgende zaken is goedkeuring door de raad van toezicht nodig:

- Het meerjarenbeleidsplan en de meerjarenraming;
- Het jaarplan en de jaar begroting;
- De jaarrekening en het jaarrapport;
- Duurzame strategische samenwerkingsverbanden.

De interim- en jaarrekeningcontrole worden uitgevoerd door het accountantskantoor Dubois en Co.

Voor de bezoldiging van de bestuurder wordt verwezen naar de paragraaf 'Beloning bestuurder'. In deze zelfde paragraaf is opgenomen dat de raad van toezicht onbezoldigd haar werkzaamheden verricht en dat geen medewerker binnen Wemos meer verdient dan de bestuurder.

Organogram

Tot 15 september 2016 is Anke Tijtsma bestuurder geweest van Wemos. Na haar vertrek is een vacature ontstaan die per 1 april 2017 weer is opgevuld. Tijdens de vacante periode heeft Nelke Manders op interim basis voor circa twee dagen per week de functie van bestuurder waargenomen.

Leden raad van toezicht

- A.T.C. Bosveld, directeur Bart Bosveld B.V. en Executive director SETAC Europe
- L.J. van der Heiden, lid managementteam Directie Natuur en Biodiversiteit, Ministerie van Economische Zaken
- J.A. Riteco (secretaris/vice-voorzitter), directeur Revalidatie Nederland
- E.J. Rutters (voorzitter), voorzitter raad van bestuur St. Anna Zorggroep
- J.H.P.M. Verboeket, bestuurder/algemeen directeur Het Vergeten Kind, voorzitter Ouderraad St. Vitus College en bestuurslid Theater Draad

Een volledig nieuwe raad van toezicht heeft zijn eerste jaar voltooid. De raad van toezicht is vijf keer bijeengekomen. De auditcommissie heeft drie keer vergaderd en de remuneratie-commissie is vier keer bijeengewees, mede in verband met de ontstane vacature van bestuurder. De begroting en het jaarplan 2016, de jaarrekening 2015, het onderzoek naar nieuwe huisvesting, de actualisering van het strategisch plan, de werving van een nieuwe bestuurder op basis van een aangescherpt profiel en de benoeming van een interim bestuurder zijn belangrijke onderwerpen in de vergaderingen van de raad van toezicht geweest.

Aan het eind van het jaar heeft de raad van toezicht zijn functioneren geëvalueerd. Hieruit werd geconcludeerd dat de raad beschikt over de benodigde competenties en adequaat is geïnformeerd door de bestuurder. Belangrijk aandachtspunt is de voltooiing van de herijking van het strategisch plan in 2017 in overleg met de nieuwe bestuurder.

Wemos heeft sinds 2010 een eigen gedragscode, die deel uitmaakt van het arbeidsvoorwaardenreglement van Wemos, dat alle medewerkers ontvangen als bijlage op hun arbeidscontract. Tevens heeft Wemos de gedragscode van branchevereniging Partos onderschreven.

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

Wemos werkt in Nederland, in Europa en mondiaal in samenwerking met andere organisaties en netwerken. Wemos vervult hierin de rol van pleitbezorger mondiale gezondheid (global health advocate). De Wemos' projectmedewerkers zorgen voor communicatie met relaties en organisaties via e-mail, vergaderingen via skype of telefonisch en bezoeken.

Wemos heeft in 2009 een klachtenregeling ingesteld, die beschrijft hoe en binnen welke termijn klachten van belanghebbenden dienen te worden behandeld. De klachtenregeling is gepubliceerd op de website, zowel in het Nederlands als in het Engels. In 2016 heeft Wemos geen klachten ontvangen.

DE TOEKOMST

In 2017 verscherpt Wemos haar organisatie- en financiële strategie verder en breidt haar fondsennetwerk uit om haar inkomsten de komende jaren te diversifiëren. Wemos blijft beleidsmakers aanspreken op de noodzaak van het treffen van maatregelen tegen hormoonverstorende stoffen. Door middel van onderzoeksrapporten zet Wemos extra kracht bij onze lobby voor eerlijke medicijnen. Wemos fungeert de komende jaren als 'watchdog' bij het imple-

menteren van het internationale beleid voor duurzaam zorgpersoneel en brengt het versterken van gezondheidssystemen onder de aandacht van politici. In samenwerking met partners en onderzoeksinstituten doet Wemos onderzoek naar financiering van gezondheid wereldwijd.

Verder streeft Wemos ernaar om in 2017 te verhuizen naar een locatie met inspirerende medebewoners, waar zij zich beter kan profileren.

BEGROTING 2017

Onderstaande begroting is opgenomen in het jaarplan 2017 en goedgekeurd door de raad van toezicht in haar vergadering op 9 november 2016. Doordat deze begroting onderdeel is van het jaarplan zijn ook de lopende projectaanvragen en de post nog te werven inkomsten opgenomen. In april/mei 2017 zal de begroting worden herzien en zullen alleen de op dat moment reeds toegekende subsidies opgenomen worden.

	Health Systems Advocacy Nederland	Health Systems Advocacy Internationaal	Medicijnen	Hormoon verstorende stoffen	Health Equity	Thema ontwikkeling	Totaal
BATEN							
Baten van particulieren						4.125	4.125
Baten van subsidies en overheden	515.142	603.761			33.373	5.099	1.157.375
Baten van organisaties zonder winststreven			55.000	97.200			152.200
	515.142	603.761	55.000	97.200	33.373	9.224	1.313.700
Lopende projectaanvragen					106.646		106.646
Nog te werven inkomsten			17.180			20.000	37.180
Totale baten	515.142	603.761	72.180	97.200	140.019	29.224	1.457.526
LASTEN							
Besteed aan doelstelling	486.635	572.828	88.037	117.652	129.665	27.717	1.422.534
Kosten werving van baten	11.275	12.425	2.013	3.265	4.112	675	33.765
Kosten beheer en administratie	17.232	18.508	3.072	5.035	6.293	1.039	51.179
Totale lasten	515.142	603.761	93.122	125.952	140.070	29.431	1.507.478
Saldo voor financiële baten en lasten	0	0	-20.942	-28.752	-51	-207	-49.952
Saldo financiële baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	0	0	-20.942	-28.752	-51	-207	-49.952

JAARREKENING

Voor u ligt de jaarrekening van de Stichting Wemos over het jaar 2016. Deze jaarrekening is opgesteld conform de nieuwe Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

HET FINANCIËEL BELEID EN FINANCIËLE RESULTATEN

Het saldo van baten en lasten is positief en bedraagt € 46.013.

De extra inzet van de medewerkers, het immer nauwlettend de kosten in de gaten houden en het achterwege laten van investeringen in computer en kantoorapparatuur (uitgaande van een verhuizing in 2016/2017), hebben de mogelijkheid gecreëerd een forse dotatie te doen aan een bestemmingsreserve om de kosten van de verhuizing die in 2017 gaat plaatsvinden op te vangen.

Onderstaand een korte verklaring bij het vergelijken van de realisatie 2016 met de begroting 2016 en de realisatie van 2015.

Baten

In de begroting 2016 was reeds rekening gehouden met een daling van particuliere baten. Helaas is de realisatie nog lager uitgevallen dan begroot. Eind 2016 is een fondsenwerver aangetrokken, die zich ook zal buigen over de mogelijkheid weer meer particuliere baten binnen te halen.

Eind 2015 werd bekend dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken een subsidie heeft toegekend voor de periode 2016-2020 aan de alliantie bestaande uit Amref Nederland (pervoerder), ACHEST, HAI en Wemos. Het programma Health Systems Advocacy Partnership is voortvarend van start gegaan. Echter, de begroting 2016 op dit project vertoont wel een overschrijding van ruim 18%. Naar verwachting zal het onderschreden budget van het Ministerie (ad € 183.326) in 2017 besteed worden.

Lasten

De uitgaven aan de doelstellingen blijven achter bij de begroting en zijn ook lager dan de realisatie

2015. Door twee (langdurige) zieken, konden ondanks extra inzet van andere medewerkers, niet alle werkzaamheden opgepakt worden.

De overschrijding van de kosten bij werving van de baten ten opzichte van de begroting, ontstaat door het in 2016 genomen besluit, om een afdeling communicatie en fondsenwerving in het leven te roepen, met als doel actief inkomsten te werven en de Stichting zich meer te laten profileren onder het publiek.

De kosten beheer en administratie zijn iets toegenomen ten opzichte van 2015 en overschrijden de begroting met 17%, doordat door toenemende activiteit binnen de organisatie in 2016 besloten is een financieel/administratief assistent aan te stellen.

Fondsenwerving

In lijn met het strategisch beleidsplan 2016-2020 'Gezondheid beschermen: een taak van iedereen', ligt de basis van de fondsenwervingsstrategie in diversifiëring van fondsen om in 2020 voor het voortbestaan minder afhankelijk te zijn van slechts enkele financiers. Vanuit interessante partnerschappen wordt gebouwd aan de eigen beleidsbeïnvloedingskracht van Wemos. Wemos is door deze kracht ook een interessante partner voor fondsen en subsidiegevers.

In 2016 heeft Wemos geïnvesteerd in een fondsenwervingsstrategie. Er is een start gemaakt met de profilering van de organisatie bij fondsen en subsidiegevers. Er zijn nieuwe ingangen onderzocht en er is begonnen met een aantal nieuwe trajecten. Sinds oktober heeft Wemos een fondsenwerver in dienst, die de strategie zal voltooien en de uitvoering ervan zal coördineren.

Kengetallen

De verhouding lasten besteed aan de doelstellingen / totale lasten bedraagt 86,9%.

De fondsenwervingskosten ten opzichte van de totale lasten bedraagt 7,8% en de kosten van beheer en administratie bedraagt ten opzichte van de totale lasten 5,3%.

Wemos streeft ernaar om minimaal 80% van haar lasten aan de doelstelling te besteden. De kosten van fondsenwerving worden afgemeten aan de verantwoorde baten. In 2016 bedroeg dit 7,5%, ver onder de CBF-norm van 25%. Wemos zelf streeft naar maximaal 12%. In de kosten van beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten in een jaar streeft Wemos ernaar om onder de 8% te blijven.

Reserves

De organisatie streeft er naar dat de hoogte van de continuïteitsreserve tussen de 50% en 75% van de gemiddelde uitvoeringskosten van

de eigen organisatie is. De gemiddelde uitvoeringskosten over 2015-2017 bedragen € 850.000, waardoor de hoogte van de *continuïteitsreserve* per 31 december 2016 voldoet aan dit criterium (62.5%).

De raad van toezicht heeft het bestuur verzocht om in 2017 te verhuizen naar een passende nieuwe locatie, die bijdraagt aan de strategische positionering van Wemos. Op basis hiervan is een *bestemmingsreserve* van € 45.000 getroffen om de kosten die met een verhuizing gemoeid gaan te kunnen dekken.

De *innovatie bestemmingsreserve* is in 2013 gecreëerd met als doel de organisatie de financiële mogelijkheid te geven om innovatieve concepten uit te werken. Eind 2016 is dit proces in gang gezet.

BALANS *Alle bedragen zijn in euro's*

	31-12-2016	31-12-2015
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	8.076	10.170
Vlottende activa		
Vorderingen en overlopende activa	41.300	150.874
Liquide middelen	1.128.394	1.187.934
TOTAAL ACTIVA	1.177.771	1.348.978
PASSIVA		
Reserves		
Continuïteitsreserve	528.143	528.143
Bestemmingsreserves	77.994	31.981
Totaal reserves	606.137	560.124
Kortlopende schulden	571.634	788.854
TOTAAL PASSIVA	1.177.771	1.348.978

STAAT VAN BATEN EN LASTEN *Alle bedragen zijn in euro's*

	werkelijk 2016	begroting 2016	werkelijk 2015
BATEN			
Baten van particulieren	7.753	10.500	16.083
Baten van subsidies en overheden	813.228	990.600	934.448
Baten van andere organisaties zonder winststreven	242.687	274.500	85.000
Som van de geworven baten	1.063.668	1.275.600	1.035.531
Overige baten	2.796		
Som van de baten	1.066.464	1.275.600	1.035.531
LASTEN			
<i>Besteed aan doelstelling</i>			
<i>Het door beleidsbeïnvloeding versterken van nationale gezondheidssystemen die bijdragen aan de structurele verbetering van gezondheid</i>	891.237	1.195.600	930.108
Totaal besteed aan de doelstelling	891.237	1.195.600	930.108
Kosten werving van baten	79.695	39.000	71.222
Kosten beheer en administratie	54.019	46.000	51.655
Som van de lasten	1.024.951	1.280.600	1.052.985
Saldo voor financiële baten en lasten	41.513	-5.000	-17.454
Saldo financiële baten en lasten	4.500	5.000	4.449
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	46.013	0	-13.005
<i>Bestemming van het saldo</i>			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	0		-1.627
Bestemmingsreserves	46.013		-11.378
Totaal	46.013	0	-13.005
<i>Kengetallen</i>			
Besteding doelstelling / totale baten	83,6%	93,7%	89,8%
Besteding doelstelling / totale lasten	87,0%	93,4%	88,3%
Kosten werving van baten / totale baten	7,5%	3,1%	6,9%
Beheer en administratie / totale lasten	5,3%	3,6%	4,9%

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafprijs, verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen.

De afschrijvingstermijn voor kantoorinventaris is 5 jaar (20%). Computers en overige hard- en software worden in 3 jaar (33,3%) afgeschreven.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vooruitontvangen subsidies / te ontvangen subsidies

Sommige subsidies hebben een looptijd langer dan een boekjaar.

Het verschil tussen het door de subsidieverstrekker in een boekjaar betaalde voorschot en in datzelfde boekjaar besteed aan de uitvoeringskosten van een project wordt in de balans als 'vooruitontvangen subsidie' opgenomen.

Reserves en fondsen

De reserves en fondsen worden aangewend in het kader van de doelstelling van de stichting.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING SALDO BATEN EN LASTEN

Subsidiebaten

Subsidiebaten worden toegerekend op basis van de gerealiseerde uitvoeringskosten van een project, binnen de in de subsidiebeschikking vastgelegde kaders.

Donaties en giften

Donaties en giften worden verantwoord in het boekjaar van ontvangst.

Kostenverdeling

De kosten voor beheer en administratie, fondsenwerving en de verschillende doelstellingen zijn berekend op basis van een verdeelsleutel conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Saldo baten en lasten

Het saldo van de baten en lasten wordt berekend door het verschil van de aan het boekjaar toe te rekenen baten verminderd met de lasten die nodig zijn om deze te realiseren.

TOELICHTING OP DE BALANS *Alle bedragen zijn in euro's*

Materiële vaste activa	31.12.2016	31.12.2015
ACTIVA		
Aanschafwaarde beginbalans	181.373	180.502
Investerings boekjaar	3.923	871
Desinvesteringen boekjaar	-76.648	
	108.648	181.373
Afschrijvingen t/m vorig boekjaar	171.203	165.400
Afschrijvingen op desinvesteringen	-76.647	
Afschrijvingen boekjaar	6.017	5.803
	100.572	171.203
Boekwaarde per 31 december	8.076	10.170

Alle materiële vaste activa zijn dienstbaar aan de bedrijfsvoering. Het betreft software € 363, meubilair € 199, kantoormachines € 1.658 en computers € 5.858.

Vlottende activa	31.12.2016	31.12.2015
Nog te ontvangen subsidies		
BuZa alliantie 'Samen voor verandering'		29.301
Europese Commissie		73.567
Particuliere fondsen	23.369	30.000
	23.369	132.868
Vooruitbetaalde bedragen		
Overige vooruitbetaalde kosten	4.459	11.871
PGGM pensioenfonds	6.400	497
	10.859	12.368
Overige vorderingen		
Rente	4.421	4.449
Debiteuren	381	56
Te ontvangen bedragen	2.138	842
Betaalde borgsommen	50	50
Voorschotten	82	242
	7.073	5.638
Totaal vorderingen en overlopende activa	41.300	150.874
Liquide middelen		
ASN spaarrekening	998.949	704.889
Triodos spaarrekening	243	429.854
ING spaarrekening	15.970	15.891
Rekening courant (ING en Triodos)	112.756	37.174
Kas euro	302	96
Kas vreemde valuta	175	30
	1.128.394	1.187.934

TOELICHTING OP DE BALANS *Alle bedragen zijn in euro's*

	Continuïteitsreserve	Bestemmingsreserves	
		verhuizing	innovatie
PASSIVA			
<i>Reserves</i>			
Boekwaarde 1 januari	528.143		31.981
Mutatie		45.000	1.013
Boekwaarde per 31 december	528.143	45.000	32.994

De organisatie streeft er naar dat de hoogte van de continuïteitsreserve tussen de 50% en 75% van de gemiddelde uitvoeringskosten van de eigen organisatie is. De gemiddelde uitvoeringskosten over 2015-2017 bedragen € 850.000, waardoor de hoogte van de continuïteitsreserve per 31 december 2016 voldoet aan dit criterium (62.5%).

De raad van toezicht heeft het bestuur verzocht om in 2017 te verhuizen naar een passende nieuwe locatie, die bijdraagt aan de strategische positionering van Wemos. Op basis hiervan is een bestemmingsreserve getroffen om de kosten die met een verhuizing gemoeid gaan te kunnen dekken.

De bestemmingsreserve *innovatie* is in 2013 gecreëerd met als doel de organisatie de financiële mogelijkheid te geven om innovatieve concepten uit te werken.

Kortlopende schulden	31.12.2016	31.12.2015
<i>Belastingen en premies</i>		
Loonbelasting en premies volksverzekeringen	28.983	21.476
	28.983	21.476
<i>Nog te besteden subsidies en andere baten</i>		
BuZa alliantie Health Systems Advocacy Partnership	357.037	495.073
Particuliere fondsen	50.882	130.200
	407.919	625.273
<i>Overige kortlopende schulden</i>		
Te betalen aan medecontractanten	22.456	73.965
Crediteuren	45.890	30.719
Overige nog te betalen bedragen	21.137	3.644
Salarissen en vakantiegeld	19.085	15.986
Accountantskosten	9.075	11.000
Reservering vakantiedagen	17.089	6.791
	134.732	142.105
Totaal kortlopende schulden	571.634	788.854

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Projecten

Wemos is alliantiepartner in het project 'Health Systems Advocacy Partnership'. Amref Flying Doctors is de penvoerder voor deze door het Ministerie van Buitenlandse Zaken verstrekte subsidie, voor de periode 2016-2020. Het begrote deel van Wemos voor deze totale periode bedraagt € 5.346.500.

Huisvesting

Wemos heeft een huurcontract met een stilzwijgende verlenging van telkens twee maanden. Ook de opzegtermijn bedraagt twee maanden. De huurprijs wordt jaarlijks in juni geïndexeerd. Per 31 december 2016 bedraagt de huurprijs € 37.762 per jaar; hierover wordt geen btw geheven. Voor het huurcontract is door de ING Bank een bankgarantie afgegeven ter grootte van € 15.160. Dit bedrag is opgenomen onder de liquide middelen.

Kopieermachine/printer

Wemos heeft een serviceovereenkomst voor verbruiksartikelen en onderhoudskosten van haar kopieermachine/printer. Deze overeenkomst loopt tot 31 december 2019 en de jaarlijkse kosten bedragen € 1.380 incl. btw.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN *Alle bedragen zijn in euro's*

	werkelijk 2016	begroting 2016	werkelijk 2015
BATEN			
Baten van particulieren			
Donaties en giften	7.753	10.500	16.083
Overheidssubsidies			
BuZa, alliantie 'Samen voor verandering'		0	577.806
BuZa, alliantie 'Health Systems Advocacy Partnership'	804.834	990.600	
Europese Commissie	8.394	0	356.642
	813.228	990.600	934.448
Organisaties zonder winststreven			
Dioraphte	23.369	41.300	60.000
Adessium	119.606	120.400	
Triodos Foundation	5.000		10.000
Nog te werven		16.800	
IDA Charity Foundation	94.712	96.000	15.000
	242.687	274.500	85.000
Overige baten			
Bijdragen aan activiteiten	2.796		
Totaal algemeen	1.066.464	1.275.600	1.035.531
LASTEN			
Besteed aan doelstelling			
Health System Advocacy Nederland	67.012	116.400	
Health System Advocacy International	64.669	113.600	
Medicijnen	30.512	42.200	
Hormoonverstorende stoffen	23.439	61.200	
Pesticiden in Afrika	13.344		
Human Resources for Health			79.189
Global Health Governance			96.236
Grenzeloos Gezond			10.939
Health Workers for All and All for HW			245.342
	198.976	333.400	431.706
Toegerekende kosten eigen organisatie	692.262	862.200	498.402
	891.238	1.195.600	930.108
Besteed aan werven van baten	9.013	25.100	48.319
Toegerekende kosten eigen organisatie	70.683	13.900	22.903
Totaal werven van baten	79.696	39.000	71.222
Besteed aan beheer en administratie	144	8.400	273
Toegerekende kosten beheer en administratie	53.873	37.600	51.382
Totaal beheer en administratie	54.017	46.000	51.655
Totaal algemeen	1.024.951	1.280.600	1.052.985
FINANCIELE BATEN EN LASTEN			
Rente op bankrekeningen	4.500	5.000	4.449
SALDO BATEN EN LASTEN	46.013	0	-13.005

Het beloningsbeleid voldoet aan de norm in het kader van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (maximum 2016: € 168.000) zoals vastgesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

BELONING BESTUURDER *Alle bedragen zijn in euro's*

Anke Tijtsma - Directeur
onbep duur, parttime 75%, 27 uur p/week, periode dienstverband 01.01 - 15.09.16

Brutoloon	Vakantie-geld	Eenmalige uitkering	SV lasten WG-deel	Pensioen WG-deel	Bezoldiging per uur excl. btw	Bezoldiging excl. btw	Totaal 2016	Totaal 2015
41.191	5.983	66	4.574	4.728			56.542	76.472

Nelke Manders - Interim Directeur
geen dienstverband, gemidd 2 dgn p/week, periode 15.08.16 - 31.12.16

Brutoloon	Vakantie-geld	Eenmalige uitkering	SV lasten WG-deel	Pensioen WG-deel	Bezoldiging per uur excl. btw	Bezoldiging excl. btw	Totaal 2016	Totaal 2015
					100	29.000	29.000	0

Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is bekend geworden dat per 1 april 2017 de directeurspositie weer is voorzien.

De medewerkers met een dienstverband ontvangen geen hogere bezoldiging dan de directie van Wemos.

De leden van de raad van toezicht beoefenen hun functie onbezoldigd uit; zij kunnen € 75 per bijgewoonde vergadering ter vergoeding van gemaakte onkosten claimen. In 2016 zijn vier leden bij alle vijf vergaderingen aanwezig geweest. Een lid is bij vier vergaderingen aanwezig geweest. Totaal is voor € 1.425 gebruik gemaakt van dit recht op vergoeding.

TOELICHTING BESTEDINGEN *Alle bedragen zijn in euro's*

Bestemming	Doelstellingen						Werving van baten	Beheer & administratie	Totaal 2016	Begroot 2016	Totaal 2015
	Health Systems Advocacy Nederland	Health Systems Advocacy internationaal	Medicijnen	Hormoon-verstorende stoffen	Pesticiden in Afrika	Totaal					
Internationale beleidsbeïnvloeding	64.669	67.012	30.512	23.439	13.344	198.975			198.975	308.300	431.705
Overige activiteits kosten						0	9.013	144	9.157	25.100	48.592
Personeelskosten	254.743	207.673	45.155	73.343	7.160	588.074	60.045	45.766	693.885	773.000	476.497
Huisvestingskosten	18.136	14.785	3.215	5.222	510	41.868	4.275	3.258	49.401	81.500	50.643
Bureaulasten	24.786	20.207	4.394	7.136	697	57.220	5.842	4.453	67.515	85.700	39.745
Afschrijvingen	2.209	1.801	392	636	62	5.100	521	397	6.018	7.000	5.803
TOTAAL	364.543	311.478	83.668	109.776	21.773	891.237	79.696	54.017	1.024.950	1.280.600	1.052.985

Conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties worden kosten toegerekend aan de doelstellingen, werving van baten en beheer & administratie.

Toerekening heeft plaatsgevonden op basis van de volgende grondslagen:

- direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend;
- niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal fte's per categorie:

	fte's
Doelstellingen	7,82
Werving van baten	0,80
Beheer & administratie	0,61
	9,23

De personeelskosten zijn onder te verdelen in:

	werkelijk 2016	begroot 2016	werkelijk 2015
Salariskosten	506.553	605.200	364.697
Sociale lasten	79.410	90.800	58.905
Pensioenlasten	44.318	55.200	34.352
Overige personeelskosten	63.604	21.800	18.542
	693.885	773.000	476.496

Het aantal fte's met een dienstverband voor bepaalde of onbepaalde tijd per 31-12-2016 bedraagt: 10,45 fte (13 personen)

CONTROLEVERKLARING

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Wemos.

A. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Wemos te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Wemos per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties, en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol WNT 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Wemos zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvenootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

B. Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag (bestaande uit Inleiding tot en met Interne organisatie).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties, en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

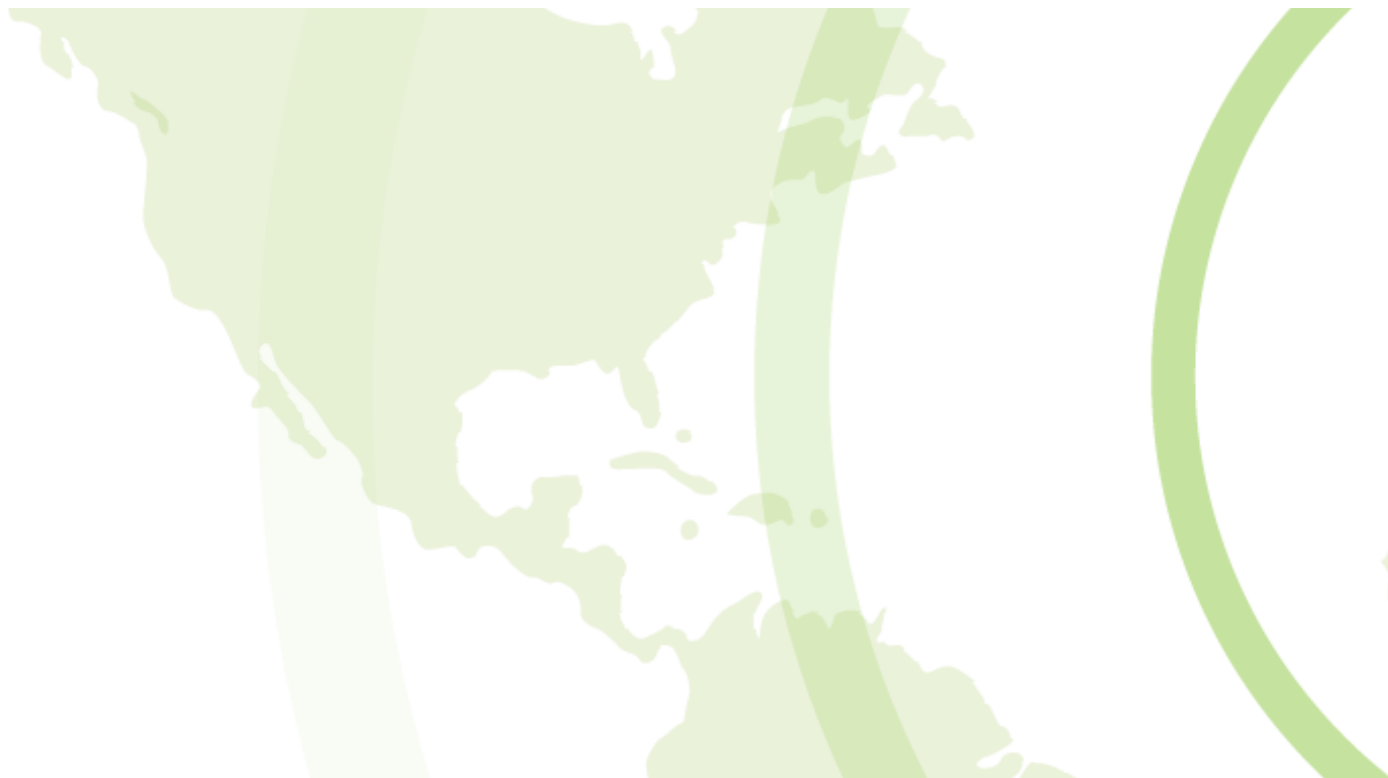
Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 19 april 2017

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
G. Visser RA

COLOFON

Stichting Wemos
Ellermanstraat 15-O
1114 AK Amsterdam-Duivendrecht
T +31 020 435 20 50
E info@wemos.nl

www.wemos.nl

auteur Wemos
opmaak Piraña grafisch ontwerp
jaaroverzicht (p.4-5) jacq-i

april 2017